

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3104

Vragen van het lid **Kostić** (PvdD) aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat over *de veiligheid van verouderde installaties bij Tata Steel IJmuiden naar aanleiding van de recente explosie met dodelijke slachtoffers in een Amerikaanse staalfabriek* (ingezonden 13 augustus 2025).

Antwoord van Staatssecretaris **Aartsen** (Infrastructuur en Waterstaat) (ontvangen 15 september 2025)

Vraag 1

Bent u bekend met de recente explosie bij U.S. Steel in Pennsylvania, Verenigde Staten, waarbij doden zijn gevallen en meerdere mensen gewond zijn geraakt?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

We weten de oorzaak van de explosie nog niet, maar we weten dat oude installaties en slecht onderhoud de kans op ernstige ongelukken verhogen: hoe beoordeelt u dit ernstige industriële ongeval?

Antwoord 2

Ik heb met zorg kennisgenomen van het nieuws rondom dit ernstige industriële ongeval. Mijn medeleven gaat uit naar de nabestaanden van de overledenen. Elk dodelijk ongeval is er één te veel. In Nederland streef ik naar een leefomgeving die gezond en veilig is en ook zo wordt ervaren. Bedrijven die werken met aanzienlijke gevaarlijke stoffen vallen binnen Europa onder de Seveso-richtlijn. De Seveso-richtlijn is specifiek bedoeld om incidenten te voorkomen en beheersen. De richtlijn zorgt voor een integrale beoordeling op het gebied van omgevingsveiligheid, arbeidsomstandigheden en rampenbestrijding. Controles worden uitgevoerd onder andere door de zes Seveso-omgevingsdiensten via een landelijk risicomodel. Verouderde installaties is al jaren een prioritair thema in Seveso-inspecties.

¹ NOS, 11 augustus 2025 (<https://nos.nl/artikel/2578354-doden-en-gewonden-onder-puin-na-explosie-amerikaanse-staalfabriek>).

Vraag 3

Bent u bereid om uit voorzorg het veiligheidsbeleid rondom vergelijkbare installaties in Nederland te herzien en op korte termijn extra controles te laten uitvoeren?

Antwoord 3

De precieze oorzaak van het incident in Pennsylvania is momenteel nog niet bekend. De bevoegde autoriteiten in de Verenigde Staten doen momenteel onderzoek naar de toedracht van het incident in Pittsburgh².

In Nederland zijn vergunningverlening, toezicht- en handhaving (VTH) in de fysieke leefomgeving decentraal belegd. De provincie is bevoegd gezag voor het uitvoeren van de VTH-taken bij een groot aantal risicovolle/gevaarlijke bedrijven en activiteiten. In Nederland staat de enige primaire staalproducent in IJmuiden. Het bevoegd gezag voor de milieubelastende activiteit is in dit geval de provincie Noord-Holland en de door haar gemandateerde Seveso-omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG).

De OD NZKG zal de informatie over het incident in Amerika opvragen. Wanneer uit deze informatie blijkt dat herziening van het veiligheidsprotocol nodig is zal hier door de omgevingsdienst op worden toegezien.

Vraag 4

Hoe beoordeelt u de risico's van de ernstig verouderde fabrieksinstallaties bij Tata Steel IJmuiden in het licht van het Amerikaanse incident? Kunt u de informatie van onafhankelijke experts waarop u zich baseert bij de antwoorden voegen?

Antwoord 4

De precieze oorzaak van het Amerikaanse incident is nog niet bekend. Ik kan dus lastig parallellen trekken tussen deze twee fabrieken. Wel geldt dat er in Nederland regelgeving en protocollen zijn die het risico op een vergelijkbaar incident moeten minimaliseren.

De verantwoordelijkheid om de risico's op het gebied van externe veiligheid te beheersen ligt primair bij bedrijven en moet altijd worden uitgevoerd conform geldende wet- en regelgeving. Zo is het wettelijk verplicht dat alle installaties een onderhoudsplan en duidelijke veiligheidsprotocollen hebben. Deze richten zich zowel op de veiligheid van medewerkers (arbeidsveiligheid) als op het voorkomen van gevaarlijke situaties in de fabriek zelf (procesveiligheid). Dat betekent: regelmatig onderhoud, trainingen voor medewerkers, het bijhouden van trends en het nemen van actie zodra er risico's worden gezien. Ook stellen bedrijven samen met de veiligheidsregio's rampenplannen op voor noodsituaties om, indien er een incident gebeurt, de impact te beperken. Er wordt toezicht gehouden om te bepalen of bedrijven hun wettelijke taken uitvoeren. In Nederland werken sinds 2001 verschillende overheidsdiensten samen in het samenwerkingsprogramma SEVESO+ om te zorgen dat de meest risicovolle bedrijven van het land de veiligheidsregels eenduidig uitvoeren en dat het toezicht op die regels overal hetzelfde verloopt. Het samenwerkingsprogramma SEVESO+ regelt de uniforme en integrale aanpak van VTH-taken op het gebied van interne en externe veiligheid. Doel is het voorkomen van zware ongevallen bij alle Seveso-inrichtingen en bedrijven met een IPPC categorie 4-installatie.

De Seveso-inspecties bij Tata Steel worden gezamenlijk uitgevoerd door OD NZKG, de Nederlandse Arbeidsinspectie, de veiligheidsregio, en de waterkwaliteitsbeheerder. Zij voeren tweemaal per jaar een meerdaagse Seveso-inspectie uit bij Tata Steel, dit doen zij zowel aangekondigd als onaangekondigd. Het nieuwsbericht heeft betrekking op een kookgasfabriek. Beide kookgasfabrieken van Tata Steel maken onderdeel uit van de Seveso-inspecties. Van de inspecties wordt een openbare samenvatting gepubliceerd³. Tijdens de inspectie wordt op vele elementen gecontroleerd, ook op elementen van brandveiligheid en explosiegevaar.

² <https://www.csb.gov/us-chemical-safety-board-opens-investigation-into-fatal-incident-at-us-steel-clairton-coke-works-plant-in-pennsylvania/>

³ <https://seveso-plus.nl/inspectieresultaten/kies-regio/noord-holland/noord-holland/tata-steel-ijmuiden/>

Daarnaast vindt er, onder andere door de OD NZKG, intensief regulier toezicht plaats op het naleven van andere wet- en regelgeving.

Vraag 5

Zijn alle verouderde onderdelen en installaties bij Tata Steel IJmuiden, zoals de kookgasfabrieken, recentelijk onafhankelijk gecontroleerd op explosie- en brandveiligheid, en beschikt u over actuele inspectieresultaten? Zo ja, kunt u deze resultaten delen?

Antwoord 5

Zie het antwoord op vraag 4.

Vraag 6

Bent u ermee bekend dat de Omgevingsdienst eerder heeft geoordeeld dat het onderhoud aan de kookgasfabrieken van Tata Steel ernstig tekortschiet?

Antwoord 6

Ik ben ermee bekend dat de OD NZKG sinds 2023 verscherpt toezicht houdt op beide kookgasfabrieken van Tata Steel naar aanleiding van een toename van het aantal meldingen van ongewone voorvallen en het onvoldoende naleven van vergunningsvoorschriften en wet- en regelgeving. In juli 2025 heeft de OD NZKG na een tweede evaluatie besloten dat het verscherpt toezicht, ondanks verdere verbeteringen, van kracht blijft.⁴ Reden voor het voortzetten van het verscherpt toezicht is dat een groot aantal verbetertrajecten nog in uitvoering zijn en de gestelde doelen van het verscherpt toezicht nog niet behaald zijn.

Daarnaast is mij bekend dat de OD NZKG in december 2024 een aanzeggingsbesluit heeft genomen voor de kookgasfabriek 2.⁵ Dit aanzeggingsbesluit heeft betrekking op verschillende aspecten die met onderhoud van de fabriek te maken hebben.

Vraag 7

Erkent u dat het feit dat het bij Tata om zeer verouderde installaties en slecht onderhoud gaat, de kans op ernstige incidenten verhoogt? Zo nee, waar baseert u zich dan op?

Antwoord 7

Ik ben ermee bekend dat op het terrein van Tata Steel installaties aanwezig zijn die te maken hebben met veroudering. Zoals in eerdere antwoorden is toegelicht, lopen er verschillende trajecten om de kans op ernstige incidenten in Nederland te minimaliseren.

Vraag 8

Waarom komt Tata Steel er al jaren mee weg dat ze met ernstig vervuilde, lekkende en slecht onderhouden installaties werken, ten koste van gezondheid van omwonenden?

Antwoord 8

Tata Steel heeft zich, net als elk ander bedrijf, te houden aan de wet- en regelgeving. Indien het bedrijf zich hier niet aan houdt kan het bevoegd gezag optreden. Zoals eerder aan uw Kamer is gemeld, lopen er diverse handhavingstrajecten bij Tata Steel, en staat specifiek de werkeenheden kookgasfabrieken onder verscherpt toezicht vanwege door de OD NZKG geconstateerde tekortkomingen.

Vraag 9

Erkent u de mening van experts dat de kookgasfabrieken van Tata zwaar over hun houdbaarheidsdatum zijn en allang afgeschreven hadden moeten worden? Zo nee, op welke onafhankelijke experts baseert u zich dan?

⁴ Verscherpt toezicht Kooks- en Gasfabrieken blijft na tweede evaluatie van kracht - Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

⁵ OD NZKG maakt aanzeggingsbesluit Tata Steels Kookgasfabriek 2 openbaar - Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Antwoord 9

Zoals ook aangegeven bij het antwoord op vraag 8 heeft Tata Steel zich te houden aan de wet- en regelgeving, zowel op het gebied van milieu als op het gebied van interne en externe veiligheid. De uitvoering van de VTH-taken ten aanzien van Tata Steel is belegd bij de OD NZKG die deze uitvoert in mandaat van de Provincie Noord-Holland.

Vraag 10

Bent u ermee bekend dat omwonenden in Wijk aan Zee, net zoals de omwonenden van U.S. Steel, al jaren gezondheidsschade ondervinden door de kookgasfabrieken, er sinds een paar jaar dwangsommen worden opgelegd, maar dat desondanks de situatie niet of nauwelijks verbetert en mensen worden blootgesteld aan ziekmakende stoffen?

Antwoord 10

Ik ben ermee bekend dat omwonenden in Wijk aan Zee een verhoogde kans op gezondheidsschade hebben door de uitstoot van het Tata Steel-terrein zoals ook is vastgesteld in het RIVM-rapport⁶. Hoe zich dit verhoudt tot de situatie van omwonenden bij U.S. Steel is mij niet bekend. Er lopen meerdere handhavingstrajecten bij de kookgasfabrieken van Tata Steel, waaronder verschillende lasten onder dwangsommen. Een last onder dwangsom die al langer loopt is die voor rauwe kooks. De omgevingsdienst heeft vastgesteld een afname in rauwe kooks te zien sinds het instellen van de lasten onder dwangsom. Zo was er in 2019 nog sprake van meer dan honderd rauwe kooks en waren dit er in 2023 nog maar 4.⁷ Ik herken de situatie die u schetst dan ook niet dat de situatie bij Tata Steel nauwelijks verbetert naar aanleiding van de lopende handhavingstrajecten. Andere handhavingstrajecten die lopen zijn lasten onder dwangsom voor het overschrijden van de emissienormen bij beide kookgasfabrieken.⁸ Het is aan het bevoegd gezag om te bepalen of dwangsommen en andere handhaving-instrumenten voldoende effectief zijn en om zo nodig meer of andere instrumenten in te zetten.

Vraag 11

Begrijpt u de reactie van de Dorpsraad Wijk aan Zee, waarin de omwonenden zich ernstige zorgen maken en parallellen zien tussen wat er bij U.S. Steel in Pennsylvania gebeurt, en wat er zich rondom Tata Steel al jaren afspeelt?

Antwoord 11

Ik heb de reactie van de Dorpsraad gelezen⁹ en ik begrijp de zorgen dat oude installaties, slecht onderhoud en onderbezetting de kans op incidenten, ernstige ongelukken en explosies kunnen vergroten. In bovenstaande antwoorden ben ik al ingegaan op de maatregelen die worden genomen ten aanzien van onderhoud. Daarnaast snap ik de zorgen van onderbezetting in het kader van de door Tata Steel recent aangekondigde herstructurering die kan leiden tot het verlies van ongeveer 1.200 banen voornamelijk in management- en andere ondersteunende functies. Het bedrijf heeft aan mij aangegeven dat het veiligheidsbeleid de hoogste prioriteit heeft en dat in de reorganisatie geborgd wordt dat daar voldoende aandacht en bemensing voor blijft. Daarnaast geeft het bedrijf mij aan haar organisatie op het gebied van milieu, gezondheid en het naleven van wet- en regelgeving te versterken.

Vraag 12

Wat zegt u tegen de omwonenden van Tata Steel die zich zorgen maken over hun gezondheid? Kunt u ze beloven dat wat in Pennsylvania is gebeurd, hier in Nederland niet gaat gebeuren en hoe lang moeten zij nog wachten totdat

⁶ De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving | RIVM

⁷ Lasten onder dwangsom Tata Steel: «Handhaving moet altijd proportioneel zijn aan de overtreding» – Toezicht op Tata Steel

⁸ Dwangsommen voor overschrijden milieunormen Tata Steel en afronding onderzoek Kookgasfabriek – Toezicht op Tata Steel

⁹ Tata-omwonenden ongerust na dodelijke explosie VS. »Het is wachten op een ramp« | Noord-hollands Dagblad

ze niet meer geconfronteerd worden met de gevaarlijke stoffen die lekken uit de kookgasfabrieken van Tata?

Antwoord 12

Ik begrijp de zorgen van omwonenden en neem het incident in Pennsylvania uiterst serieus. In Nederland hebben we strikte wet- en regelgeving en wordt scherp toezicht gehouden om dit soort incidenten te voorkomen. Tata Steel is primair verantwoordelijk voor een veilige bedrijfsvoering. Het is dus in de eerste plaats aan Tata Steel om lessen te trekken uit het incident in Pittsburgh en haar processen zo nodig aan te passen. Het bevoegd gezag neemt het incident uiterst serieus en houdt de ontwikkelingen scherp in de gaten. Naast het verscherpt toezicht op beide kookgasfabrieken, ziet het aanzeggingsbesluit specifiek op de kookgasfabriek 2 toe. Het bevoegd gezag heeft Tata Steel afgelopen december een maximale termijn van 12 maanden gegeven om de geconstateerde overtredingen te stoppen.

Vraag 13

Welke concrete stappen worden genomen om de veiligheid van medewerkers en omwonenden bij Tata Steel te waarborgen?

Antwoord 13

De veiligheid van medewerkers en omwonenden staat voorop. Tata Steel is als bedrijf primair verantwoordelijk voor het beheer van de risico's binnen haar processen. Zo heeft het bedrijf veiligheidsprotocollen, voert het regelmatig onderhoud uit, en geeft het trainingen voor medewerkers. De overheid stelt hierover strikte normen waar het bedrijf zich altijd aan dient te houden. Er wordt toezicht gehouden op de naleving hiervan door het bevoegd gezag mede via de SEVESO-inspecties. Waar nodig wordt handhavend opgetreden. Zie voor meer details ook het antwoord op vraag 4. Er worden dus meerdere concrete stappen genomen om de veiligheid van medewerkers en omwonenden bij Tata Steel te waarborgen.

Vraag 14

Bent u bereid Tata Steel te verplichten tot versnelde sluiting van de zeer verouderde kookgasfabrieken, die allang afgeschreven hadden moeten worden, gelet op de dichtbevolkte omgeving en de schade aan de gezondheid die wordt aangericht? Zo nee, waarom laat u bewust nog jaren toe dat mensen extra risico lopen op kanker en andere gezondheidsschade?

Antwoord 14

Ik beschik niet over het juridisch instrumentarium om de kookgasfabrieken per direct te kunnen sluiten. Het wettelijk stelsel van de Omgevingswet bevat wel verschillende bevoegdheden voor het bevoegd gezag, de Provincie Noord-Holland om de vergunning (ambtshalve) aan te passen of in te trekken. De OD NZKG voert namens het bevoegd gezag de VTH-taken uit. Het is aan het bevoegd gezag om te bepalen of, en zo ja, welke handhavingsmaatregelen getroffen moeten worden. Zoals bij vraag 8 toegelicht, vinden meerdere (handhavings)trajecten plaats vanuit het bevoegd gezag. De Omgevingswet schrijft voor dat een vergunning van een bedrijf slechts onder strikte omstandigheden kan worden ingetrokken. De voorwaarden waaronder gedeputeerde staten die bevoegdheid rechtmatig kan uitoefenen zijn zeer streng. In het geval van overtredingen van een vergunning, zijn bovendien bepaalde formele stappen vereist voordat een sluiting overwogen mag worden. In het geval van overtredingen wordt een bedrijf eerst in de gelegenheid gesteld om de activiteiten alsnog in overeenstemming te brengen met de voor Tata Steel geldende regels. Dat is door het bevoegd gezag uitvoerig onderzocht en in december 2024 is hiervoor door het bevoegd gezag een eerste stap gezet met het aanzeggingsbesluit voor de kookgasfabriek 2.

Vraag 15

Kunt u de vragen één voor één en binnen de daarvoor gestelde termijn beantwoorden?

Antwoord 15

Ja.